

แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

คณะที่ 2 การพัฒนาระบบบริการ (Service Plan)

หัวข้อ.สาขาสุขภาพช่องปาก

จังหวัด ราชบุรี เขตสุขภาพที่ 5 ตรวจราชการวันที่ 10 - 12 มกราคม 2559

1. ประเด็นการตรวจราชการ ตัวชี้วัด 0214 ร้อยละรพ.สต./ศสม.ที่จัดบริการสุขภาพช่องปากที่มีคุณภาพ
2. สถานการณ์

- หน่วยบริการและกำลังทันตบุคลากร

ระดับปฐมภูมิ จำนวน ศสม.ที่จัดบริการสุขภาพช่องปาก 5 แห่ง (มีทันตแพทย์ประจำ 3 แห่ง หมุนเวียนอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง 2 แห่ง จากทั้งหมด 6 แห่ง) จำนวน รพสต.ที่จัดบริการสุขภาพช่องปาก 71 แห่ง (มีทันตบุคลากรประจำ 39 แห่ง หมุนเวียนอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง 32 แห่ง จากทั้งหมด 158 แห่ง) ข้อมูลจาก HDC ปีงบประมาณ 2558 รพสต.และศสม. 98 แห่ง มีผลงานจัดบริการสุขภาพช่องปากไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 (ครึ่ง) และ 65 แห่ง มีผลงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 (คน)

ระดับทุติยภูมิ จำนวนโรงพยาบาลทั้งหมด 11 แห่ง มีศักยภาพบริการตามเกณฑ์ 4 แห่ง (ส่วนขาดคือบริการด้านจัดฟัน(A,S) รากฟันเทียม ศัลยกรรมปริทันต์ obturator ในเด็กปากแหว่งเพดานโหว่(M1) biopsy(F1) รักษา รากฟันน้ำนม โรคปริทันต์ ทันตกรรมในเด็กที่มีโรคทางระบบ เตรียมช่องปากก่อนฉายรังสี(F2) จำนวนทันตแพทย์ที่ให้บริการ 82 คน จำนวนทันตภิบาลในโรงพยาบาล 26 คน

- ปัญหาสุขภาพช่องปากของจังหวัด

กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีมีโรคฟันผุร้อยละ 68.7, 64.3 และ 67.3 ในปี 2556-2558 อำเภอที่มีอัตราฟันผุสูงคือ บ้านโป่ง ดำเนินสะดวก ปากท่อ กลุ่มเด็กอายุ 12 ปี มีโรคฟันผุร้อยละ 55.4 , 48.3 และ 53.3 ในปี 2556-2558 อำเภอที่มีอัตราฟันผุสูงคือ โพธาราม ดำเนินสะดวก เมือง อัตราฟันผุในกลุ่มเด็กเล็กและวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงในปี 2557 และกลับสูงขึ้นในปี 2558 กลุ่มผู้สูงอายุมีฟันหลังใช้งานอย่างน้อย 4 คู่สบร้อยละ 47.4 (เป็นคู่สบฟันแท้ร้อยละ 18.2 และคู่สบฟันแท้และ/หรือฟันเทียม ร้อยละ 29.2)

- อัตราการเข้าถึงบริการ

อัตราการใช้บริการสุขภาพช่องปากของประชากรทุกกลุ่มวัย ปีงบประมาณ 2558 ในภาพรวมจังหวัดเท่ากับ 264.40 คน/1000 ประชากร และ 461.76 ครั้ง/1000 ประชากร เฉลี่ย 1.75 ครั้งต่อคน ไม่มีอำเภอที่มีผลงานต่ำกว่าร้อยละ 20 (ครึ่ง) แต่ถ้าพิจารณาด้วยเกณฑ์ร้อยละ 20 (คน) จะพบว่าอำเภอบ้านโป่ง และบ้านคา มีผลงานต่ำกว่าเกณฑ์ แสดงว่าบริการสุขภาพช่องปากยังมีการกระจุกตัว ไม่ครอบคลุมประชากรในพื้นที่

- ความครอบคลุมของบริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากรายกลุ่มวัย

สสจ.ราชบุรี กำกับติดตามผลงานบริการโดยใช้ข้อมูลจากรายงานไฟล์ดิจิทัล (excel) ทุกเดือน ซึ่งรวบรวมโดยรพ.แม่ข่าย (ข้อมูลจากโปรแกรมบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยบริการ หรือจากทะเบียนเอกสาร) ข้อมูลจากรายงานมาตรฐานใน HDC ยังต่ำกว่าผลดำเนินงานจริง และอยู่ระหว่างการแก้ไขพัฒนา

ภาพรวมจังหวัดราชบุรี ปีงบประมาณ 2558 ผลงานบริการสุขภาพช่องปากเด็กต่ำกว่า 3 ปี มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในด้านบริการตรวจสุขภาพช่องปาก (ร้อยละ 93.5 manual, ร้อยละ 75.7 HDC) ฝึก

ผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก (ร้อยละ88.7 manual, ร้อยละ48.2 HDC) และทาฟลูออไรด์วาร์นิช (ร้อยละ56.2 manual, ร้อยละ28.4 HDC) อำเภอดำเนินฯ จอมบึง ปากท่อ และบางแพ มีเด็กนอกเขตรับผิดชอบมารับบริการจำนวนมาก ทำให้ผลงานตรวจสุขภาพช่องปากเด็กต่ำกว่า 3 ปีมากกว่าจำนวนเด็กกลุ่มเป้าหมาย (รายงาน HDC) การจัดบริการในพื้นที่ไม่มีทันตบุคลากรประจำทำโดยพัฒนาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน รพสต. ตรวจสุขภาพช่องปากเด็ก ผีกทักษะผู้ปกครอง ให้บริการทาฟลูออไรด์วาร์นิช หรือนัดเด็กให้กับทันตบุคลากรที่หมุนเวียนไปให้บริการ มีการฝึกอบรม อสม.รักฟัน ติดตามฝึกทักษะผู้ปกครองและติดตามเด็กมารับบริการ ส่วนบริการสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็กวัยเรียนมีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ดี มีการจัดโซนบริการของรพ.และรพสต.ที่มีทันตภิบาลให้ครอบคลุมโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็กทุกแห่ง ปีการศึกษา2558 นักเรียน ป.1 ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากร้อยละ 94.3 และเคลือบหลุมร่องฟันร้อยละ 57.4 ผ่านเกณฑ์เป้าหมายระดับเขตทุกอำเภอ ไม่มีข้อมูลจำนวนเด็กที่ต้องได้รับการเคลือบหลุมร่องฟัน (need for sealant) และจังหวัดราชบุรียังไม่มีข้อมูลผลสุ่มตรวจการหลุดของเคลือบหลุมร่องฟันหลังให้บริการ 6 เดือน ควรมีการดำเนินงานในเรื่องนี้เพื่อพัฒนาให้บริการมีประสิทธิภาพลดโรคฟันผุในเด็กวัยเรียน บริการตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุโดยทันตบุคลากรครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 18.8 (ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออสม. ร้อยละ 57.5 พบปัญหาสุขภาพช่องปากร้อยละ 20.7 และส่งต่อทันตบุคลากร ร้อยละ 8.3) ผู้สูงอายุได้รับการใส่ฟันเทียมฐานอะคริลิก 1083 รายเป็นฟันเทียมทั้งปาก 563 ราย มากกว่าเป้าหมาย 500 ราย ผู้สูงอายุรอคิวใส่ฟันเทียมเกิน 6 เดือนลดลงเหลือร้อยละ 8.96 ผ่านเกณฑ์เป้าหมายเขต5 โดยโรงพยาบาลที่ผู้สูงอายุรอคิวใส่ฟันเทียมเกินร้อยละ 20 ได้แก่ รพ.โพธาราม รพ.เจ็ดเสมียน และ รพ.ปากท่อ (รพ.บ้านคา ยังไม่มีผลงานใส่ฟันเทียม)

3. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (รอบ 1 ณ ไตรมาส 1 ข้อมูล ต.ค. – ธ.ค.58)

ลำดับ	รายการข้อมูล		เมือง	บ้านโป่ง	โพธาราม	ดำเนินสะดวก	จอมบึง	ปากท่อ	บางแพ	วัดเพลง	สวนผึ้ง	บ้านคา	จังหวัดราชบุรี
1	รพ.สต./ศสม. ที่จัดบริการสุขภาพช่องปากได้ตามเกณฑ์ (สัปดาห์ >= 1วัน)	ทั้งหมด	27	25	28	20	15	18	9	4	9	9	164
		ทก.ประจำ	7	8	7	4	3	6	2	1	3	1	42
		ผลงาน	13	14	9	11	7	9	4	3	4	2	76
		ร้อยละ	48.1	56.0	32.1	55.0	46.7	50.0	44.4	75.0	44.4	22.2	46.3
2	รพ.สต./ศสม. ที่จัดบริการสุขภาพช่องปากตามเกณฑ์ใน 5 กลุ่มเป้าหมาย 14 กิจกรรม ร้อยละ50	ทั้งหมด	27	25	28	20	15	18	9	4	9	9	164
		ผลงาน	13	14	9	11	7	9	4	3	4	2	76
		ร้อยละ	48.1	56.0	32.1	55.0	46.7	50.0	44.4	75.0	44.4	22.2	46.3
3	อัตราการให้บริการสุขภาพช่องปากของประชาชนทุกกลุ่มวัย ร้อยละ 30	จำนวนประชากร	184296	173289	133610	86203	59509	58732	47690	10014	41351	19022	813744
		ผลงาน	15449	14541	9093	9143	6664	8532	4955	1843	2153	1114	73487
		ร้อยละ	8.38	8.39	6.81	10.61	11.20	14.53	10.39	18.40	5.21	5.86	9.03

(ข้อมูล HDC ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559)

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (วิเคราะห์ตามรอบ 6 Building Blocks ภาพรวมจังหวัด)

วิเคราะห์การจัดบริการสุขภาพช่องปากตาม ตาม 6 Building Blocks

<p>Health Service Delivery</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รพสต.และศสม.จัดบริการสุขภาพช่องปากได้ตามเกณฑ์ 5 กลุ่มเป้าหมาย 14 กิจกรรม จำนวน 76 แห่ง (ร้อยละ 46.3) มีทันตบุคลากรประจำ 42 แห่ง และหมუნเวียน 34 แห่ง - 6 อำเภอที่จำนวน รพสต.จัดบริการสุขภาพช่องปากต่ำกว่าร้อยละ50 คืออำเภอที่มีรพสต.ที่มีทันตภิบาลประจำต่ำกว่าร้อยละ30 ยกเว้น อ.สวนผึ้ง ซึ่งเป็นพื้นที่ห่างไกลไม่สะดวกหมუნเวียนทันตบุคลากร และอ.ดำเนินฯ ที่หมუნเวียนทันตแพทย์จากรพ. ไปจัดบริการในรพสต. - รพสต.หลายจุดที่มีการหมუნเวียน ยังไม่สามารถจัดบริการได้ครบทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมายและ 14 กิจกรรม มีข้อจำกัดด้านพาหนะเดินทาง - จัดโซนบริการของรพ.และรพสต.ที่มีทันตภิบาล ครอบคลุมโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็กทุกแห่ง - จังหวัดมีนโยบายพัฒนา รพสต.ที่ไม่มีทันตภิบาลประจำร่วมจัดบริการ ผลงานปี 2558 พบว่ารพสต.ที่ไม่มีทันตภิบาลประจำ 118 แห่ง มีผลงานทาลูออโรดีวาร์นิชแก่เด็กปฐมวัยในรายงาน HDC 62 แห่ง(ร้อยละ52.5)
<p>Information system and sharing</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะทำงานพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทันตสาธารณสุข จ.ราชบุรี เพื่อคัดเลือกรายการข้อมูล และจัดทำแบบรายงานไฟล์ดิจิทัล (excel) ซึ่ง สสจ.รวบรวมจาก รพ.แม่ข่าย (ผลงานรวมจากทุกหน่วยบริการในเครือข่าย) - จังหวัดมีทีมพัฒนาข้อมูลสุขภาพช่องปากที่เข้มแข็ง (ทั้งทันตบุคลากร และเจ้าหน้าที่ IT) มีที่ปรึกษาและผู้ตรวจสอบข้อมูล - ข้อมูลรายงานมาตรฐานใน HDC ต่ำกว่าผลงานจริง เนื่องจากปัญหาความเข้าใจของผู้บันทึกข้อมูล ลงข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงตามเงื่อนไข ซึ่งอยู่ระหว่างการแก้ไขพัฒนา เพื่อให้ข้อมูลบริการไหลเข้าสู่ระบบ HDC ได้มากขึ้น
<p>Health workforce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทันตแพทย์ในโรงพยาบาลเกิน 100% FTE V.1 แต่ขาดทันตภิบาล (สัดส่วนทันตภิบาล : ประชากร เท่ากับ 1 : 22,697) รพสต.ทั้งหมดมีทันตภิบาลประจำร้อยละ 24.7 - อำเภอที่มีจำนวน รพสต.ที่มีทันตภิบาลต่ำกว่าร้อยละ25 คือ บ้านคา เมือง ดำเนินฯ จอมบึง และบางแพ ภาพรวมจังหวัดต้องการทันตภิบาลประจำใน รพสต.เพิ่มเติม 23 คน - แต่ละอำเภอมีการบริหารจัดการกำลังคนเพื่อเพิ่มความครอบคลุมของบริการที่แตกต่างกัน เช่น อ.เมือง จัดเป็น 6โซนรพสต. แต่ละโซนมีทันตภิบาลประจำรพสต.รับผิดชอบดูแลงานสุขภาพช่องปากภายในโซน 1 โซนที่ไม่มีทันตภิบาลประจำ จะมีทันตภิบาลจากโซนใกล้เคียงมาช่วยดูแล ในขณะที่ อ.บ้านโป่ง แบ่งทีมทันตภิบาลที่ประจำในรพสต.เป็น 3 ทีม แบ่งพื้นที่รับผิดชอบดูแลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ยกเว้นเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาล - มีการพัฒนาพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในรพสต.ร่วมจัดบริการในกลุ่มเด็กเล็ก - ร้อยละ 48.7 ของรพสต.ที่มีทันตภิบาลประจำ มีผู้ช่วยงานช่างเก้าอี้ทุกวันที่มีงานหัตถการ อำเภอที่มีผู้ช่วยทันตฯ ใน รพสต.น้อยมาก คือ บ้านโป่ง ดำเนินสะดวก เมือง และโพธาราม
<p>Financing</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงาน/โครงการระดับจังหวัดได้รับจัดสรรงบประมาณดำเนินการ และระดับ CUP ได้รับจัดสรรงบดำเนินงานจากงบ OP , PP และเงินบำรุง ส่วนใหญ่เป็นแผนจัดบริการ
<p>Technology</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จ.ราชบุรี มาตรการระดับจังหวัดเน้นการลดโรคฟันผุในกลุ่มเด็กเล็กด้วยการสอนผู้ปกครอง

	<p>แปรงฟันให้เด็กแบบฝึกปฏิบัติจริง และส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนผ่านโครงการโรงเรียนอ่อนหวาน ดำเนินการทุกอำเภอ (โรงเรียนต้นแบบ 10 แห่ง) แต่ยังไม่ได้ขยายพื้นที่ และการพัฒนาศักยภาพชมรมคนรักฟัน ซึ่งเป็นเครือข่ายภาคประชาชน</p> <p>- หน่วยบริการในจังหวัดมีกิจกรรมส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากจำนวนมาก แต่ยังไม่ส่งผลลดโรคฟันผุ อาจเนื่องจากกิจกรรมไม่ครอบคลุม (เช่น งานจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน) กิจกรรมไม่ลดพฤติกรรมเสี่ยง หรือการดำเนินกิจกรรมยังไม่เข้มข้น ไม่ต่อเนื่องในบางพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจระดับจังหวัดที่พบว่า</p> <p>เด็กเล็กดื่ม/ดื่มนมหวานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.7 ในปี2556 เป็นร้อยละ 24.3 ในปี2558 นักเรียนป.6 แปรงฟันก่อนนอนลดลงจากร้อยละ 72.1 เป็นร้อยละ 67.3</p>
Leadership and Governance	<p>- สสจ.มีบทบาทกำหนดมาตรการ และถ่ายทอดแผนสู่ระดับCUP มีการประชุมหัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุขทุก 1-2 เดือน เพื่อประสานแผนและการกำกับติดตามผลงาน มีการกำหนดตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุขในการประเมินผลงานระดับอำเภอ เช่น ร้อยละของ รพ.สต./ศสม.ที่จัดบริการสุขภาพช่องปากที่มีคุณภาพ, ระดับความสำเร็จของกระบวนการลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กอายุ 3 ปี และ 12 ปี</p> <p>- ทุกโรงพยาบาลในจังหวัดมีทันตแพทย์รับผิดชอบดูแลงานสุขภาพช่องปากในภาพรวมของเครือข่าย (Oral Health Manager) มีการชี้แจงงาน กระจายเป้าหมาย ติดตามผลงานบริการ และการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการจังหวัด</p> <p>- บทบาทของทันตแพทย์พี่เลี้ยงโซนรพสต. ยังไม่ชัดเจน ส่วนมากจะให้คำปรึกษาด้านบริการรักษาและรับส่งต่อผู้ป่วย ยังไม่มีการกำกับติดตามงานภายในโซน</p>
Participation	<p>- จังหวัดสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชมรมคนรักฟันจังหวัดราชบุรี และพัฒนาศักยภาพแกนนำชมรม ให้มีการดำเนินงานต่อเนื่องด้านจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองและครอบครัว และขยายเป็นชมรมคนรักฟันทุกอำเภอ</p> <p>- อบต.และเทศบาล สนับสนุนงบประมาณโครงการส่งเสริมสุขภาพในศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน</p> <p>- ศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดผลไม้เป็นอาหารว่างให้เด็ก 3-5 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 92.1</p> <p>- รร.ประถมฯ ไม่มีการขายขนม อาหารว่างและเครื่องดื่มที่เสี่ยงต่อฟันผุ ร้อยละ55.3 (ไม่มีการขายลูกอมที่ออฟฟี่ ขนมหุบกกรอบ ร้อยละ 67.3)</p>

4. สรุปประเด็นสำคัญที่เป็นความเสี่ยงต่อการทำให้การขับเคลื่อนนโยบายหรือการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ (Key Risk Area/ Key Risk Factor) ซึ่งได้จากการวินิจฉัย ประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการตรวจติดตาม

- การให้บริการสุขภาพช่องปากในรพสต. ทั้งในกรณีที่มีทันตภิบาลประจำ หรือมีทันตบุคลากรหมุนเวียน มักจะเน้นให้บริการรักษาทันตกรรม (ตั้งรับ) มากกว่างานด้านส่งเสริมป้องกันเชิงรุก
- หน่วยบริการในจังหวัดมีกิจกรรมส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากจำนวนมาก แต่ยังไม่ส่งผลลดความชุกของโรคฟันผุ อาจเนื่องจากกิจกรรมไม่ครอบคลุมพื้นที่ เช่น งานจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หรือกิจกรรมไม่ลดพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นสาเหตุของโรคฟันผุในพื้นที่ หรือการดำเนินกิจกรรมยังไม่เข้มข้น ไม่ต่อเนื่องในบางพื้นที่ โดยคณะกรรมการจังหวัดควรวิเคราะห์งานระดับจังหวัดและอำเภอ ในเชิงเปรียบเทียบความแตกต่างทั้งในด้านความ

ครอบคลุมของบริการส่งเสริมป้องกัน (ใช้ข้อมูลHDC ประเมินพื้นที่จุดต่อของบริการ) เชื่อมโยงกับข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงที่ได้จากการสำรวจ เช่น เด็กเล็กดื่ม/ดูดนมหวานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.7 ในปี56 เป็นร้อยละ 24.3 ในปี58 , เด็กเล็กได้แปรงฟันก่อนนอนลดลงจากร้อยละ56.9 เป็นร้อยละ52.9 , นักเรียนแปรงฟันก่อนนอนลดลงจากร้อยละ 72.1 เป็นร้อยละ 67.3

- ผลสำรวจ 3 อำเภอ (อ.เมือง บ้านโป่ง โพนาราม) พบว่าความชุกของโรคฟันผุเพิ่มขึ้นจากปี 2557 เกินร้อยละ 15 ทำให้เกิดข้อสงสัยเรื่องความถูกต้องของข้อมูล หรือมีความคลาดเคลื่อนของเกณฑ์/วิธีการตรวจ

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค/ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์	ข้อเสนอแนะที่ให้ต่อหน่วยรับตรวจ	สิ่งที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจราชการรับไป ประสาน หรือ ดำเนินการต่อ
ทันตภิบาลในรพสต. (โดยเฉพาะที่เพิ่งจบการศึกษา ปี 2557) ให้บริการรักษาทันตกรรม มากกว่างานด้านส่งเสริมป้องกัน	สสจ.และ Oral Health manager ระดับ CUP กำกับติดตามให้ทันตแพทย์หรือทันตภิบาล ที่ประจำหรือหมุนเวียนไปปฏิบัติงานใน รพสต. ทำงานด้านส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากให้ครบ 5 กลุ่มเป้าหมาย 14 กิจกรรม	-
หน่วยบริการในจังหวัดมีกิจกรรมส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากจำนวนมาก แต่ยังไม่ส่งผลลดโรคฟันผุ อาจเนื่องจากกิจกรรมไม่ครอบคลุม ไม่ลดพฤติกรรมเสี่ยง หรือการดำเนินงานไม่เข้มข้น ไม่ต่อเนื่อง (ขาดการประเมินผลกระบวนการ)	สสจ.วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างอำเภอ ระหว่างปี และ คินข้อมูล จัดกระบวนการให้ CUP ที่มีปัญหาคล้ายกัน ช่วยกันวิเคราะห์ หน่วยงาน จัดลำดับความสำคัญและเลือกประเด็นสาเหตุขึ้นมาจัดการ มีการกำหนดกลวิธีส่งเสริมป้องกันของ รพ. และ รพสต.ทุกแห่งในเครือข่าย และประสานการทำงานร่วมกับ อสม. ชมรมคนรักฟัน (เสริมจุดแข็งของจังหวัด)	ร่วมกับคณะทำงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปาก เขตสุขภาพที่ 5 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพ Oral health Manager โดยเพิ่มความรู้ทางวิชาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่
ผลสำรวจ 3 อำเภอ พบว่าความชุกของโรคฟันผุเพิ่มขึ้นจากปี 2557 เกินร้อยละ 15 อาจมีความคลาดเคลื่อนของเกณฑ์/วิธีการตรวจ	ปี 2559 จังหวัดควรจัดให้มีการตกลงเกณฑ์ตรวจ และมีการปรับมาตรฐานผู้สำรวจทุกคน	-

6. ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย /ต่อส่วนกลาง / ต่อผู้บริหาร / ต่อระเบียบ กฎหมาย

- นโยบายการจัดสรรและการกำหนดตำแหน่งทันตภิบาลในพื้นที่ขาดแคลน
- นโยบายจัดหาผู้ช่วยเหลืองานทันตกรรมใน รพสต.ที่มีทันตภิบาลประจำ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการ (เพิ่มปริมาณงาน) และพัฒนาคุณภาพบริการทันตกรรม
- ส่วนกลางมีนโยบายสนับสนุนบทบาทของ Oral Health Care Manager ระดับอำเภอ ในด้านการบริหารจัดการทีมทันตบุคลากรภายในอำเภอ การกำกับติดตาม ประเมินผลงานข้ามหน่วยงานต้นสังกัดภายในเครือข่ายอำเภอ และมีงบประมาณสนับสนุนการจัดบริการนอกเขต

7. นวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่าง (ถ้ามี)

- การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคประชาชน ชมรมคนรักฟันจังหวัดราชบุรีก่อตั้งเมื่อปี 2545 และขยายเป็นชมรมคนรักฟันทุกอำเภอ มีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อกระจายความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองและครอบครัว มีการดำเนินงานต่อเนื่องและ ได้รับรางวัล LION Oral Health Award รางวัลที่1 ปีพ.ศ.2555
- การพัฒนาศักยภาพ อสม.รักฟัน และการประกวด อสม.เชี่ยวชาญ สาขาเฝ้าระวังทันตสาธารณสุขในชุมชนระดับจังหวัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 และริเริ่มประกวดระดับเขตสุขภาพ ปีงบประมาณ 2558 อำเภอที่มีการจัดอบรมพัฒนา อสม.รักฟัน ครอบคลุมตำบล เช่น จอมบึง บางแพ ฯลฯ ฝึกอบรม อสม. 2 คนต่อหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านในอำเภอ ช่วยฝึกผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก ทาฟลูออไรด์วาร์นิชในคลินิกเด็กดี และติดตามเด็กมารับบริการทุก 3 เดือน โดยมีทันตบุคลากรเป็นพี่เลี้ยง บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็กเล็กมีความครอบคลุมมากขึ้น ส่งผลทำให้ความชุกโรคฟันผุของเด็กเล็กในพื้นที่ลดลง

ผู้รายงาน.....ทพญ.วรวรรณ อัสวกุล.....
ตำแหน่ง.....ทพ.เชี่ยวชาญ.....
วัน/เดือน/ปี.....16 กุมภาพันธ์ 2559.....
โทร....0894586794..... e-mail...asawakun@yahoo.com.....